

תת"ע 7299/04/18 - מדינת ישראל נגד אלירן מאמן

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

תת"ע 7299-04-18 מדינת ישראל נ' מאמן
תיק חיצוני: 14114272173

בפני כב' השופט גיל קרזבום, סגן נשיא
מאשימה מדינת ישראל
נגד
נאשם אלירן מאמן באמצעות ב"כ עו"ד אייל עבולפיה

החלטה בבקשה לפסיקת הוצאות הנאשם

כללי

1. לפני עתירת הנאשם לתשלום הוצאות הגנתו, לאחר שזוכה מהעבירה המיוחסת לו - הפרעה לתנועה בניגוד לתקנה 21(ב)(3) לתקנות התעבורה.
2. לציין, שמדובר בעבירה מסוג ברירת משפט שהקנס בגינה הינו 500 ש"ח .

עיקר טענות הנאשם

3. לטענת הנאשם, לא היה מקום להגשת כתב האישום, זאת בהיעדר כל תשתית ראייתית להוכחת עובדות כתב האישום. בהקשר זה טען, שאלמלא עתירתה של המאשימה לביטול כתב האישום היה מזוכה, שלא מחמת הספק, תוך קביעות קשות ביחס לשוטרים. הנאשם הפנה לעדויות השוטרים ולראיות, אשר לטעמו מצביעות על כך, שלא ביצע את העבירה המיוחסת לו, ורישום הדו"ח נעשה אך ורק מתוך רצון השוטרים לבוא עמו בחשבון, על כך שהעז לצלם את מעשי השוטרים. עוד טען, שהשוטרים עשו שימוש לרעה בתפקידם, שיבשו הליכי חקירה ורשמו לו דו"ח כוזב. הפנה לסתירות השונות בעדותם. עוד הפנה להתרשלות המאשימה, שלא בחנה כראוי את הראיות טרם אישורו של כתב האישום, ושלא אספה את כלל חומר החקירה, שהיה ברשותה ולא העבירה אותו לידי ההגנה, ורק במהלך שמיעת הראיות, נתגלה קיומו. עוד טען, שהמאשימה כשלה בכך, שלא שקלה צעדיה כבר בדיון ההקראה, לאחר שנודע לה, שההגנה מחזיקה בסרטון של האירוע המדובר. בנוסף ביקש, שבית המשפט יקבע במסגרת ההחלטה בבקשה קביעות ברורות בנוגע לאופן התנהלות השוטרים, התנהלות שמעמידה בספק את כשירותם להמשיך בתפקידם. הפנה לריבוי הדיונים שנבע מפאת אי התייצבות העדים, ולעובדה, שהמשפט התארך יתר על המידה מפאת התנהלות התביעה, אשר עתרה להפסקת הדיונים מספר רב של פעמים לצורך קיום התייעצויות ובירורים. הדגיש, כי השתתף בהוצאות מבוקשת לא רק לצורך כיסוי הוצאות ההגנה אלא גם על מנת "לחנך" את המאשימה ושוטריה, לבל יפעלו בדרכים נפסדות. הנאשם העריך את הוצאותיו בסך של 8,500 ₪ בתוספת מע"מ. הוסיף וטען,

שדחיית הבקשה תביא לעיוות דין של ממש. צירף חשבוניות והפנה לפסיקה.

עיקר טענות המאשימה

4. המאשימה טענה, שיש לדחות את הבקשה על הסף בהיעדר תצהיר לתמיכה בעובדות המפורטות בבקשה. שללה את טענת הנאשם, לפיה התרשלה בהגשת כתב האישום, ובהקשר זה הפנתה לראיות שהוגשו ועדויות עדי התביעה. עוד טענה, שהמקרה הנדון אינו נופל בגדר אותם מקרים חריגים המצדיקים פסיקת הוצאות בעבירות תעבורה. הפנתה לפסיקה.

דין והכרעה

5. סעיף 80 לחוק העונשין קובע כדלקמן: **"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו...בסכום שייראה לבי המשפט..."** (ההדגשות שלי ג'ק').

ברע"פ 4121/09, **שגיא נ' מדינת ישראל** נקבע בהקשר זה כי: **"מנוסח סעיף 80 לחוק העונשין עולות שתי עילות שבהתקיימן עשוי נאשם אשר זוכה בדין לזכות בפיצוי. העילה האחת, עניינה כי לא היה יסוד להאשמתו של הנאשם, ואילו השניה עניינה בכך שהתקיימו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" ... אולם חשוב להדגיש כי "גם מי שחלף על פני אחת משתי משוכות אלה אינו זכאי לפיצוי אוטומטי. לשון הסעיף קובעת כי בית המשפט רשאי לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מאסרו או מעצרו".** סעיף זה הוא אתר של איזון בין שיקולים נוגדים. מחד יש להביא בכלל חשבון הנזק שנגרם לנאשם בעקבות ההליך הפלילי שנכפה עליו... הליך פלילי מביא עמו פעמים רבות גם פגיעה בקניינו של הנאשם, באשר הוא כרוך ברגיל בעלויות כספיות ניכרות, בין אם על שום הצורך לממן את הוצאות ההגנה המשפטית, בין אם לאור פגיעה אפשרית ביכולת ההשתכרות של הנאשם, לאורך המשפט ולפעמים גם לאחריו. מאידך, יש להביא בכלל חשבון את האינטרס הציבורי המשמעותי באכיפת החוק. לציבור בכללותו יש אינטרס משמעותי כי גורמי אכיפת החוק יעשו את מלאכתם נאמנה ללא חשש, למען שמירתה של מדינת ישראל כמדינת חוק".

בית המשפט העליון קבע כי: **"העילה "לא היה יסוד להאשמה" היא עילה מתוחמת צרה ודווקנית ביותר. הטוען לקיומה של עילה זו צריך להוכיח "מצב קיצוני של אי סבירות בולטת" בהעמדתו לדין ולא די בחוסר סבירות סתם .. גישתו של בית משפט זה היא שלרשויות התביעה מרחב שיקול דעת רחב ביותר בבחינת הראיות, ולכן התערבותו של בית משפט זה בשיקול הדעת של רשויות התביעה בדבר חומר הראיות תהא מצומצמת מאד, ותתאפשר רק מקום בו העמדה בדבר משקל הראיות תהא בלתי סבירה בעליל ובאופן קיצוני"** (ההדגשות שלי ג'ק).

עוד נקבע בעניין שגיא: "בסיכומי של דבר, חשוב לחזור ולהדגיש כי סעיף 80 נוקט בנוסח כי בית המשפט "רשאי" לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו. המילה רשאי איננה בגדר סרח עודף מילולי מיותר, היא באה לסייג ולהקנות לבית המשפט שיקול דעת בגדרי סעיף 80, בו שיקולים רבים מתחרים על הבכורה, ולמתן הפיצוי יכולות להיות השלכות רוחב שיש להביא בכלל חשבון".

חריגים עוד יותר המקרים בהם קיימת הצדקה להטלת הוצאות, כאשר מדובר בעבירות תעבורה מסוג ברירת משפט, שאז ההליך המשפטי אינו נכפה על הנאשם, והוא זה שיוזם אותו. בע"פ 1382/00 עמית בן ארויה נגד מדינת ישראל, נקבע בהקשר זה כי: "הדברים האמורים נכונים במיוחד בנוגע לעבירות תעבורה מסוג של ברירת משפט. מדובר בעבירות קלות שעונשן קנס, והן אינן נושאות עמן סטיגמה פלילית. בהתחשב בכך, ונוכח השאיפה להקל את המאבק בעבירות התנועה הכוללות פוטנציאל לפגיעה בגוף וברכוש, קבע המחוקק סדרי דין מיוחדים של ברירת משפט, שתכליתם לעודד תשלום קנס ללא התדיינות, לפיכך תשלום הקנס נחשב להודאה באשמה, להרשעה ולנשיאה בעונש. לעומת זאת אם בחר המקבל הודעת תשלום קנס להישפט, הנטל על התביעה לשכנע כי ביצע את העבירה...זכותו של אדם לבחור במשפט ולהילחם על חפותו גם בעבירת תעבורה, ואולם הבוחר להישפט נוטל על עצמו סיכוי לזיכוי אל מול סיכון שיהיה עליו לשאת בהוצאות משפט: אם יזוכה תוך קביעה שלא עבר עבירה, כגון אם יתברר כי המעשה לא היווה עבירה, או שהנאשם לא היה מי שביצע את העבירה, והוא הועמד לדין ברשלנות או בשל טעות טכנית או בירוקרטית, כי אז ניתן להניח שככלל, ובכפוף לנסיבותיו של כל מקרה, יזכה הוא בשיפוי בגין הוצאות הגנתו. לעומת זאת במקרים שבהם זוכה הנאשם לזיכוי "טכני" מחמת היעדר הוכחה, כגון כאשר לא הצליחה התביעה להביא עד מרכזי, או כאשר לא נמצאה הראיה הטובה ביותר להוכחה בלא קביעה פוזיטיבית כי הנאשם לא ביצע את העבירה, הרי ככלל ובהיעדר נסיבות חריגות, כגון התרשלות של ממש מצד התביעה, לא ישופה הנאשם בגין הוצאותיו. זוהי בעינינו נוסחת האיזון הראויה בין זכותו של אדם להגנה במשפט לבין האינטרס"

6. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה, לפיה עניינו של הנאשם אינו נופל בגדר אחת העילות הנ"ל, ואין מקום לפסוק לו כל הוצאות.

7. כאמור לעיל, מדובר בעבירה קלה, שהקנס בצידה הינו 500 ₪. הנאשם בחר להישפט וזו זכותו כמובן, אך עתירתו לתשלום הוצאותיו צריכה להיבחן בראי הפסיקה הנוגעת לעבירות מסוג ברירת משפט, על כל המשתמע מכך.

8. המאשימה עתרה לביטול כתב האישום טרם סיום שמיעת פרשת התביעה, ובהתאם הוריתי על זיכוי הנאשם מבלי שניתנה הכרעת דין מנומקת.

אין בעובדה, שהנאשם זוכה כדי ללמד על כך, שלא היה כל יסוד לאשמתו של הנאשם. כך גם אין לשלול את האפשרות הממשית, לפיה הכרעת דין מנומקת הייתה מסתיימת בזיכוי מחמת הספק ולא בזיכוי מלא כפי טענת הנאשם (ר' הערת בימ"ש בעמ' 35 ש' 8-9 לפרוטוקול).

9. איני מתעלם מהסרטון אותו הציג הנאשם לשוטרים במהלך עדותם, אך לא שוכנעתי שהסרטון משקף את נקודת הזמן הרלוונטית אליה מתייחס כתב האישום. בהקשר זה יובהר, כי הנאשם לא העיד, לאחר שכתב האישום בוטל טרם שמיעת עדותו, וטענתו, לפיה הסרטון משקף את מהלך כל האירועים הרלוונטיים לכתב האישום לא הוכחה לטעמי, גם לא במידה הנדרשת מנאשם בהליך זה. בהקשר זה הערתי להגנה את הדברים הבאים: **"ביהמ"ש מציין בפני הסנגור שככל שהוא טוען שהאירוע נשוא הדו"ח, הוא האירוע המצולם, עליו יהיה להוכיח זאת ככל שמדובר בטענת הגנה, וזאת ברמה הנדרשת מנאשם בהליך זה"** (עמ' 32 ש' 17-18 לפרוטוקול).

10. בנוסף התרשמתי מהסרטון, שהתנהגות הנאשם הייתה מתריסה משהו, והוא לא נעתר לאלתר להוראת השוטרים לשוב למדרכה. בהקשר זה יובהר, שאילו המאשימה הייתה מבקשת לעשות שימוש בסעיף 186 לחסד"פ, ייתכן, שהנאשם היה מורשע בעבירה של "אי ציות להוראות שוטר" בניגוד לתקנה 23 (א) לתקנות התעבורה, זאת מהטעם שהנאשם לא ציית להוראות השוטר ולא עלה למדרכה מיד כאשר התבקש לעשות כן.

יודגש, שהנאשם ירד מהמדרכה לכביש שלא לצורך, ואין בעובדה, שהנאשם ביקש לצלם את הליכי המעצר/עיכוב של אנשים אחרים כדי להצדיק את ירידתו מהמדרכה לכביש (ראה בהקשר זה גם הערת בית המשפט בעמ' 7 ש' 28 לפרוטוקול).

בנוסף, מהמזכר ת/2 עולה, שהנאשם דפק בידיו על הניידת, לאחר שהתבקש מס' פעמים לעלות על המדרכה, ולכאורה מדובר בהתנהגות חמורה, שיכולה הייתה להסתיים גם בהרשעה בעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו.

לסיכום סוגיה זו, גם אם הנאשם היה מזוכה מהעבירה המקורית שיוחסה לו, ייתכן שהיה מורשע בעבירה חמורה יותר.

11. בנסיבות אלו אני סבור, שהנאשם לא הוכיח את טענתו, לפיה לא היה כל יסוד לאשמה.

12. כך גם לא מתקיימות נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות לנאשם.

נהפוך הוא, הנסיבות האחרות בתיק זה מצדיקות דווקא את דחיית הבקשה, ואסביר. גם אם הייתי קובע, שלא היה יסוד לאשמה (וכאמור קבעתי שאין זה המקרה), הייתי נמנע מהטלת הוצאות, נוכח אופן התנהלותו של הנאשם, אשר ניהל את התיק, באופן שאינו תואם את סוג ומהות העבירה. הנאשם חקר את השוטרים חקירות ארוכות ומתישות שלא לצורך, עד שהיה צורך להעיר לו על כך מספר פעמים.

להלן התייחסויות בית המשפט לאופן ניהול ההליך, כפי שבאו לידי ביטוי בפרוטוקול:

• **"ביהמ"ש מציין בפני הסנגור כי בשלב זה ולאחר שהאריך עד מאוד בשאלות שאינן קשורות באופן ישיר בעבירה המיוחסת לנאשם בכתב האישום, מומלץ לו לעשות כן עתה, אחרת יוגבל בזמן" (עמ' 27 ש' 14-16 לפרוטוקול).**

• **"ביהמ"ש מציין בפני הסנגור, שאין מקום להראות את הסרטון כל פעם מחדש. ואם ישנה נקודה ספציפית שהוא רוצה להצביע עליה שינגן רק אותה" (עמ' 28 ש' 27-29 לפרוטוקול).**

• **"ביהמ"ש שב ומציין בפני הסנגור פעם נוספת שעליו לחקור על האירוע המפורט בדוח. בשלב זה ולאחר שהחקירה מתארכת עד מאוד, ביהמ"ש פונה לסנגור ושואל אותו עוד כמה זמן נותר לו לחקור את העד" (עמ' 29 ש' 1-4 לפרוטוקול).**

• **"ביהמ"ש מציין בפני הצדדים כי התיק חורג מכל פרופורציה ומומלץ לצדדים להתמקד בעיקר" (עמ' 31 ש' 5 לפרוטוקול).**

• **"ביהמ"ש מציין כי מדובר בתיק שהיה אמור להסתיים בדיון הראשון. אך נוכח האופן בו הצדדים ניהלו את התיק הוא התארך מעבר לכל פרופורציה, וכעת יומנו של ביהמ"ש עמוס והדבר יגרום לדחייה של מס' חודשים" (עמ' 36 ש' 25-27 לפרוטוקול).**

(כל ההדגשות שלי ג'ק).

13. בנסיבות אלו ניתן לומר, שהתארכות הדיונים מונחת במידה רבה לפתחו של הנאשם.

14. בנוסף, מקריאת הפרוטוקולים קשה להשתחרר מהתחושה, שההליך נוהל כפי שנוהל על ידי ההגנה לא רק לצורך הגנת הנאשם, אלא גם לצורך קידום מטרות הקשורות באירוע הכללי שקדם לרישום דו"ח התעבורה, אירוע בו היו מעורבים השוטרים שרשמו את הדו"ח, שוטרים נוספים ואזרחים, ובגינו נפתח הליך פלילי. (ר' בהקשר ה דברי ב"כ הנאשם: **"אני כבר אומר שאני מתכוון להעביר את הפרוטוקול לכב' השופט רוזן שהוא נציב תלונות הציבור על המשטרה"** עמ' 30 ש' 14-16 לפרוטוקול). ראה גם שאלות ההגנה בעמ' 10 ש' 2-5, עמ' 17 ש' 14-21, עמ' 21 ש' 4-31, עמ' 22 ש' 8-15, עמ' 26 ש' 8-22 לפרוטוקולים.

15. אציין, כי באופן כללי המאשימה נהגה בתיק זה בשיקול דעת ראוי לציון ועתרה לביטול כתב האישום טרם סיום פרשת התביעה, ובכך חסכה מזמנם של הצדדים.

16. בנוסף אני דוחה בשתי ידיים את טענות הסנגור, לפיהן השוטרים שבשו הליכי משפט או חרגו מסמכותם או הגישו דו"ח כוזב במטרה לבוא בחשבון עם הנאשם. נהפוך הוא, התרשמתי כי מדובר היה באירוע מורכב, שחייב את השוטרים לפעול בנחישות נוכח המצב בשטח.

17. יודגש, שסעיף 80 לחוק העונשין לא נועד לאותם מקרים, בהם ההגנה תורמת באופן משמעותי להתארכות

ההליכים, בוודאי שלא כאשר מדובר בדו"ח מסוג ברירת משפט .

18. עוד אציין, כי גם אם הייתי קובע, שהיה מקום לפסוק לנאשם את הוצאותיו, הרי שנוכח מהות התיק, לא הייתי פוסק לנאשם כל הוצאות מעבר לאלו, שכבר נפסקו בתאריך 7.1.19 בסך 1,200 ₪.

19. בנסיבות אלו, עניינו של הנאשם אינו בא בגדר אותם מקרים המצדיקים פסיקת הוצאות בעבירות תעבורה מסוג ברירת משפט.

20. לאור כל האמור לעיל, הבקשה נדחית.

21. בשולי הדברים אציין, שראוי היה בנסיבות הנ"ל להשית על הנאשם הוצאות של ממש בגין בקשתו זו. לפנים משורת הדין, ומשלא בקשתי את עמדתו של הנאשם בעניין, אמנע מכך.

להודיע לצדדים.

ניתנה היום, ט' ניסן תשע"ט, 14 אפריל 2019, בהעדר הצדדים.